www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕННИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 46. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 26. лютого, 1925.

VOL. XXXIII. No. 46. Jersey City, N. J., Thursday, February 26, 1925. THREE CENTS

Погодилися на почтовий проєкт.

ВАШИНҐТОН, 24. лютого. — Конференція представників палати послів та сенату, вибрані для вирівнання ріжниць межи ухвалами палат щодо почтового закона, вже погодилися на спільний проєкт та вислали його до обох палат до потвердження.

Проєкт прийде під дебату палати послів уже завтра. Після сього проєкту доходи уряду з почти збільшилися на яких 60 міліонів долярів.

СВАРКА ЗА КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА ПАЛАТ КОНҐРЕСУ.

ВАШИНҐТОН, 24. лютого. — Комітет для заграничних справ у палаті послів рішив ухвалити резолюцію, в якій попирається приступлення Злучених Держав до світового суду.

У комітеті зараз виринуло питанне, чи палата послів має право заявлятися в межинародних справах, які властиво належать до сенату. По довгій дебаті в комітеті ухвалено ще одну резолюцію, в котрій кажеться, що палата послів може висказувати свої думки, хоча не може про сю справу рішати.

ЗАВЗЯТА БОРОТЬБА ЗА ПРЕЗИДЕНТУРУ В ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

ВАШИНҐТОН, 24. лютого. — Боротьба за те, хто має бути предсідателем палати послів слідуючого конґресу, стає щораз завзятійша. Боротьба ведеться головно межи конґресменами Вером та Меденом.

СЕНАТОР БОРА ЗНОВА ЗА НАДЗВИЧАЙНОЮ СЕСІЄЮ КОНҐРЕСУ.

ВАШИНҐТОН, 24. лютого. — Сенатор Бора виступив нині в сенаті з промовою за скликанням надзвичайної сесії конґресу. Бора показував, що без такої сесії конґрес не зможе полагодити невідложних праць, що звалилися на нього.

ЗАТВЕРДЖУЮТЬ НОМІНАЦІЇ КУЛИДЖА.

ВАШИНҐТОН, 24. лютого. — Сенатовий судовий комітет рішив затвердити іменованне Чарлза Ворена наслідником Стовна на становищи генерального прокуратора (міністра судівництва). За затвердженнєм зявилося з 9 членів комітету всего 5.

БУДУЧИЙ СЕКРЕТАР СТЕЙТУ ПРИЇХАВ ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК, 24. лютого. — Сюди приїхав на кораблі Беренґарії бувший американський амбасадор в Анґлії Келог, котрий стає незадовго американським секретарем стейту. В своїй розмові з американськими ґазетярами Келог говорив, що Европа находиться на дорозі до економічної відбудови. Всі краї поволи вертають до золотої монети та до розоруження на суши й морю.

ЩЕ ЗА ЗАКОН ПРО ДІТОЧУ ПРАЦЮ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 24. лютого. — Перед судовим комітетом обох палат стейтової леґіслятури почалося публичне переслухання в справі проектованої зміни американської конституції, після котрої конґрес мавби мати право видавати закони в справі праці дітий по фабриках.

Противники поправки виступили всею силою. Не бракувало навіть людий, які в своїй загорілости проти поправки добачували в поправці руку Москви.

БОРОТЬБА ЗА ЦЕНЗУРУ НАД КНИЖКАМИ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 24. лютого. В стейтовій леґіслятурі ведеться тепер завзята боротьба за цензуральний законопроєкт, після котрого уряд мавби встановити цензорів для переглядання книжок та конфіскованя неморальних.

Накладчики виступили проти проєкту з усею своєю силою. Вони доказують законодавцям стейту, що вже в інтересі самих накладчиків лежить, щоби такі книжки не були друковані, та що самі накладчики постараються о те, щоби неморальні книжки не друкувати. Подібні законопроєкти внесено в нюйорській стейтовій леґіслятурі вже два рази, але за кождим разом проєкти перепадали.

ВЕЛИКА ЗЕЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж., 24. лютого. — Особовий поїзд Пенсилвенійської Зелізниці, їдучий до Філядельфії, наїхав нині всею силою пари на перестанку Мангетан Тренсфер на стоячий там поспішний поїзд, їдучий до побережа Атлянтійського океану.

Наслідком зударення погибло на місци три особи, а 32 віднесло поважні тілесні ушкодженя. З погибших двох було інспекторами возів, які власне в хвилі зударення причинили льокомотиву до поспішного поїзду. Третою особою, що погибла від катастрофи, був один Мурин, кухар реставраційного воза.

Причини випадку ще не прослідженo.

АДМІРАЛ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ ПРО ВІЙНИ АМЕРИКИ Й АНГЛІЇ.

Вашинґтон, 24. лютого. — Віцеадмірал американської воєнної фльоти Фелпс виступив ту перед одною жіночою конференцією з промовою, в котрій розкрив непорозуміння межи Злученими Державами та Анґлією, які малиби легко довести до війни межи сими краями.

Секретар стейту Гюз сейчас виступив зі запереченням виводів сеї промови.

ЛЕТ ПРИВЕРНУВ ЙОМУ СЛУХ.

Вест Пам Біч, Флорида, 24. лютого. — Скорий спад літака яких 5,000 стіп привернув слух Самуельови Брандйорови, місцевому кравцеви та бувшому жовнирови чехословацької армії, котрий був глухий від 6 літ.

Лікарі, котрі порадили хорому того рода лічення, пояснюють його виздоровлення в той спосіб, що нагла зміна тиснення воздуха переломила занадто тісне звязання костий уха, дозваляючи в той спосіб филям воздуха доходити до нутрішного вуха.

ПТИЦІ ПІДЧАС ЗАТЬМІННЯ.

Ню Йорк, 24. лютого. — В музею природних наук відбулися нині збори товариства Ліннея, посвячені дискусії про вплив повного затьміння сонця на птиці. На зборах виступали люди, які обсервували (приглядалися) птиці підчас послідного повного затьміння сонця. Показалися цікаві факти.

Декотрі птиці заховувалися зовсім байдуже; сюди належуть приміром голуби. Зате другі сильно денервувались. Найбільше зі всіх відчували відай воробці, які були дуже роздражнені; вони були застрашені так, що навіть не чічіркнули. Морські чайки думали, що надходить ніч та полетіли на море, але зараз вернулися. Пугачі побачивши, що темніє, збиралися на лови, але зараз опісля роздождилися на ново до спаня.

Один з дослідників казав, що не можна дивуватися тим птицям, що не зсертали найменшої уваги на затьміння, коли він бачив пташку, яка в самій хвили, стала пудрувати собі ніс.

ГОЛОС ЛЕНІНА

Голос Леніна вдалося зберегти в дуже докладній грамофоновій передачі. Дня 20 січня, тов. совьонницька радіостація передала дві промови Леніна: „Про комінтерн" і „Про середняків".

БОРОТЬБА З АНАРХІСТАМИ В БОЛГАРІЇ.

Софійська поліція викрила гурток анархістів. Двох із них візвала ґвардия. Вони відповіли стрілами. Поліція, щоби виполохати анархістів підпалила дім. Двох анархістів убито.

КАРАЮТЬ ОСТРО ПЕРЕСТУПЛЕННЯ ПРОГИБІШІ.

Трентон, Н. Дж., 24. лютого. Федеральний суд засудив двох властителів безправного салуну на 2 роки вязниці кождого та ще й на гривну в сумі 4,000 долярів. Се найострійша кара для бутлегерів, яку наложено в місцевім суді.

ЗРАДИВСЯ.

Ню Йорк, 24. лютого. — До данського консуляту зголосився недавно данський моряк Кай Ейнер Свед Мател, та подавши свою адресу в Бруклині, просив вислати йому туди листи, як би які наспіли. Нині справді наспів лист до нього, і моряка арештовано за вбийство людини доконане в Данії. З Копенгагени, столиці Данії, прийшов приказ арештувати моряка за вбийство, і консулят не мав великої трудности найти його за поданою адресою.

УРЯДОВІ ЗВІТИ НА МОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТИЙ.

Центральна Комісія національних меншостий при ВУЦВК. звернулася до Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету з проханням, щоби усі урядові звіти друкувалися теж на мовах національних меншостий, а то на мовах жидівській, польській, німецькій і грецькій.

РАДЯНСЬКІ ВІЙСЬКА НА ҐРАНИЦІ РУМУНІЇ.

В звязи з іменуванням Фрунзе наслідником Троцького звідомляють з анґлійських джерел про перегрупування радянських військ, яке останними часами дається запримітити на румунських границях. Перегрупування є в звязи з ворожою до Румунії політикою Фрунзе, який змагає до відірвання Бесарабії. Закупно збіжжа СРСР. в Анґлії в Анґлії і за кордоном є в звязи зі скріпленням акцій Фрунзе. Радянська преса з нагоди 7 літніх роковин окупації Бесарабії Румунією домагається рішуче звороту Бесарабії. Фрунзе організує всюди аборти на яких ухвалюють резолюції за відібранням Бесарабії. — Залізниці переповнені транспортами. Горячково направляють шляхи. „Дейли Експрес" звідомляє, що Фрунзе має зібрати на границі Румунії значні відділи війська.

НЕВІДОМІ ҐАЗИ.

В місцевости Транзов у Німеччині підчас верчення кернициї вибухли незапальні ґази, яких хемічний склад виявився загадкою для знавців. Нові верчення в зґаданій околиці дали подібні результати. Берлінський ґеольоґічний інститут вислав на місце своїх представників.

КАНДИДАТИ НА АЛЬБАНСЬКИЙ ПРЕСТОЛ.

У Лондоні живе, аж двох кандидатів на альбанський престол. Один з них сер Вест-Гаялтон, а другий лорд Гедлей. Перший заявляє, що йому пропонувала престол ґрупа Альбанців в часі пятничного богослуженя в мечеті минулого тижня, він відказався, бо в Лондоні йому краще. Другий запевняє, що йому вже три рази пропонували корону, але він відмовився з таких причин: 1) Для альбанського короля не передбачене ніяке удержання. На випадок приняття корони йому загрожує небезпека втрати життя кождої хвилини, одначе не зважаючи на те він би був зарядкував, якби богаті Альбанці виплатили йому одноразово 100,000 фунтів стерлінґів і зобовязалися виплачувати рікрічно по 10,000 фунт. стерл. Вони такого зобовязання не дали через що він і не згодився носити корону.

ХОТІЛА ОТРУТИТИ БРАТА.

Перед львівським судом присяжних станула 44-літна селянка Серпіньска з Хотилаби, любачівського повіту під замітом намови до отроєння свого брата Станюка. Вона то доручила товаришеви свого брата Андреєви Лакомому фляшку зі стрихніною, обіцюючи йому за отроєння брата... двоє поросят кілька долярів і ще якісь річи. Лакомий остеріг Станюка, а цей віддав справу судови. На основі присуду присяжних судів засуджено Серпіньску на 2 і пів року тюрми.

15,600 СТИПЕНДІЙ

Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет рішив заснувати на 1925 рік 15,600 стипендій для робітничо-селянського студенства України. Серед норм стипендій 18 карбованців на місяць. Виплата стипендій наступить за час від 1. жовтня 1924 р.

ПРИГОТОВАННЯ ДО ВЕСНЯНИХ ЗАСІВІВ.

Український сільсько-господарський банк видав 2,800.000 карб на купно насіння колективним господарствам, і слабим господарям для майбутної весняної засівної кампанії. За ці гроші можна буде обсіяти заледве 250.000. На закупно робочої худоби і машини приділено банком 4 міліони. З Ню Йорку наспіє скоро закуплених банком 300 тракторів. Вони будуть продані селянам у кредит на 2—3 роки.

САМОГУБСТВО.

На однім з лавок лічаківського кладовища у Львові найдено оноді трупа молодого чоловіка з простріленим виском. Поліційне слідство виявило, що денантом є 21-літний Роман Кормелля, який поповнив самогубство.

Економічна руїна на Україні, Кавказі і в Московщині.

МОСКВА, 24. лютого. — Урядові большевицькі звіти виказують, що фабрики, які большевицький уряд переняв на свою власність, зачали продукувати більше виробів, але одночасно продаж тих виробів упала на Україні, Кавказі і в Московщині до половини в порівнанню зі станом торговлі в сьому часі минулого року.

Урядовий звіт про останній ярмарок в Києві показує що приватні торговці усунулись від торговлі.

За причини сеї економічної кризи подають се, що большевицький уряд змінив торік НЕП (нову економічну політику) сим робом, що відмовив кредиту в товарах приватним торговцям, а дав його тільки на 100,000,000 золотих рублів кооперативам. Міжтим кооперативи товару не розпродали й урядови не звернули гроший. Вони поясняють се тим, що селяни не продають збіжа і не мають за що купувати товарів і крам лежить у складах.

Через те і большевицький уряд не має гроший для промислу і для робітників і цілому промислови грозить руїна, бо ізза кризи уряд мусить здержати цілу його продукцію.

БОЛЬШЕВИКИ РАТУЮТЬСЯ ПЕРЕД ГОЛОДОМ.

ЛОНДОН, 24. лютого. — Росія далі купує пшеницю і жито заграницею і се підбиває ціни.

Російський большевицький уряд видає останні засоби гроша на закупно збіжа, в надії, що відверне весняну голоднечу і невдоволенне, або і революцію населення проти влади.

Одначе се звязує йому руки, бо без гроша він не може вести свого промислу і торговлі, а навіть і державної машини.

НЕ ВИСИЛАЄ АМБАСАДОРА В МОСКВУ.

ЛОНДОН, 24. лютого. — Британський міністер закордонних справ Остен Чемберлейн заявив у палаті громад, що Анґлія покищо не вишле свого амбасадора до Росії.

НАСМІХ З ФРАНЦУЗІВ.

ПАРИЖ, 24. лютого. — Німецька фашістська ґазета Штальгельм (сталевий шолом) пише, що „невідомий жовнір", якого поховала Франція в Парижі, і якому щороку віддає великі почести, — се відомий жовнір, тільки не Француз, а Німець. Ґазета пише, що се німецький жовнір Август Шульц, з Віртемберґії, котрий згинув в Епарж, у Франції, осени 1915-ого року. Се, каже ґазета, подали перші швайцарські часописі, котрі ствердили, що се імя найдено при убитому „невідомому жовнірі". Ся ґазета далі пише, що Французи нароком узяли першого трупа, на якого попали у великій могилі в Комбр, щоби се був „невідомий труп", і в поспіху взяли німецького трупа зі спільної могили поляглих Французів і Німців, а тепер ціла Франція віддає почести німецькому жовнірови, що згинув на землі французькій.

Французька преса, прочитавши се, виступила з великою лютю проти сеї ґазети і загалом проти Німців.

ЕБЕРТ У ШПИТАЛІ.

БЕРЛІН, 24. лютого. — Президент Німеччини Фрідріх Еберт перебув операцію сліпої кишки. Тепер він у санаторії. Лікарі кажуть, що є надія, що він подужає.

Вчасі недуги заступає його канцлер др. Лютер.

(Президент Еберт вже понад 6 літ виконує обовязки першого президента Німеччини. Вибір президента вселюдним голосованнєм має бути в червні сього року).

ПЕРШИЙ СНІГ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 24. лютого. — Ізза теплої зими Берлін сього року ще не мав снігу. Щойно вчера налетіла перша сніговиця, яка покрила столицю Німеччини білою ґабою і перепинила комунікацію.

ГЛОРІЯ СВОНСОН ПОДУЖАЛА.

ПАРИЖ, 24. лютого. — Славна американська кінотеатрова артистка Глорія Свонсон перебула крізу і приходить до здоровля.

БОЛЬШЕВИКИ БУДУЮТЬ ТОРГОВЕЛЬНУ ФЛЬОТУ.

МОСКВА, 19. лютого. — Большевицький уряд потвердив плян будови 120 торговельних кораблів до 1929 року.

З того 56 призначує для торговлі в пристанях Чорного моря.

ЖИДІВСЬКЕ НАСЕЛЕННЄ В ПАЛЕСТИНІ ЗРОСТАЄ.

ЄРУСАЛИМ, столиця Палестини, 24. лютого. — В 1924 році прибуло до Палестини 11,851 Жидів, а покинуло Палестину 2,037, значить, число Жидів у Палестині зросло в минулому році о 9,814.

Жиди займаються в Палестині бизнесом або їдуть до праці. Безробіття тут нема.

До УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА Принимається в Січни, Лютім і Марті БЕЗ ВСТУПНОГО СТАРШИХ МУЖЧИН, ЖЕНЩИН ЯК РІВНОЖ І ДІТИЙ.

Користайте з Нагоди Продовження Ювилейної Кампанії!

Вступайте в Члени Українського Народного Союза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: ПЕРЕДПЛАТА:
Single copies ... 3 cents. Поодиноке число три центи.
For year ... $ 7.00 На рік ... $ 7.00
For half year ... $ 3.75 На пів року ... $ 3.75
For quarter ... $ 2.00 На три місяці ... $ 2.00
In Jersey City and Jersey City Rates:
For year ... $10.00 В Джерзи Сити і Заграницею:
For half year ... $ 5.00 На рік ... $10.00
For quarter ... $ 2.75 На пів року ... $ 5.00
На три місяці ... $ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

РУСИНИ.

Підкарпатські Русини ведуть тепер дискусію над тим, чи їм називатись РУСИНИ, чи РУССКІЄ. Народовці стоять за назвою „Русини", а русофіли (захожі з Галичини) за московською назвою „Русскіе".

Нюйоркський дневник День обороняє давню назву народу західних українських земель „Русини" і радить її далі держатись. День слушно заважує, що народи звичайно називаються іменниками, а не прикметниками, і тому волить рідну назву РУСИН від московської РУССКИЙ. З уваги на те він слушно радить писати РУСИН, коли ходить о імя члена нації, а РУССКИЙ, коли ходить о національну прикмету іменників (як: руський нарід, мова, спів, село, город, дім і т. д.)

Справа не така трудна до розвязання. Можна сказати, дуже проста.

Імя Русин історичне, давне, вживане й оспіване народом. Його нема чого встидатись, ані вирікатись. Воно цілком добре і можна його вживати. Воно далеко красше від „Чехословак", або „Русский", або „Югослав", і много інших. „Чехословак" і „Югославянин" се штучно зліплені слова і доволі нескладні в ужиттю. „Русский" звучить дивно у славянських ухах.

А імя Русин нічим не прогрішилось і неодин нарід радий би мати таке коротке, складне, а присьому й історичне, давне імя.

• •

Колись імя Русин було загальне на усій західній Україні, себто: на Підкарпаттю (угорській Руси), на Лемківщині, у Східній Галичині, в Холмщині і на Волині. Давніше і в Києві. Ще тому 30 літ його загально вживано у Східній Галичині, але в останньому часі вселюдно заступлено загально національним іменем УКРАЇНЕЦЬ.

Се сталося з політичних причин. Царська Росія вела в Галичині (за гроші) пропаганду, що Русини і Руссіе се один нарід. З уваги на те галицькі патріоти покинули давне імя Русин, а приняли загально-національне Українець. Колиб не се московська агітація, то ще і нині в Галичині вживано-б загально імени Русин, в значінню місцевому, яко однозначне із загально-національним Українець.

Тепер же окупантка Галичини, Волині і Холмщини, Польща, і собі зачала ігру назвою українського народу. Вона хоче з усіх сил поставити границю між Великою Україною і західною Україною і тому заборонила Українцям під своєю окупацією називатись Українцями, а наказала називатись Русинами. Та се вплинуло якраз противно, бо Українці ненавидять всі накази зненавидженої Польщі з глибини душі і її наказ рішучо відкинули і поборюють. Тепер усі західні землі, що під Польщею, однозгідно й однодушно приняли загально-національну назву Українці, а назву Русини віддали в забутте.

Значить, московська „обєдинительна" політика (з Москалями) і польська розєднююча політика (від Великої України) причинились до небажаного ними обєднання Українців західних і східних під одною загально-національною назвою Українці.

Се наука (хто спосібний її приняти), що жаден нарід не повинен мішатись до справ другого народу і намагатись їх для нього вирішити. Бо остаточно таки кождий нарід вирішить свої справи по свому, оглядаючись тільки на себе самого, а без оглядів на опікунів.

• •

З уваги на те і Українці, хотяй вважають підкарпатських Русинів рідними братами і частиною 40-міліонового українського народу (сього їм ніхто не може заборонити), не накидують їм загально-національного імени і не кажуть: Покидайте своє історичне імя: Русини!

І поправді їм сього не потрібно робити, бо ані другі народи їм не накинуть назви, ані назва Русини їм не шкідна з національного погляду.

Є Саксонці, Баварці, а загальне імя їх Німці.

Є Англійці, Шотлянтці, Велси, а загальне їх імя Британці.

Можуть бути тимбільше Русини, частина українського народу.

• •

Українці (західні і східні) тільки одно можуть сказати підкарпатським Русинам:

Робіть як ми робили, і як робили і роблять ВСІ НАРОДИ СВІТА: Держіться СВОЄЇ РІДНОЇ МОВИ, МОВИ НАРОДУ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ! Плекайте її! Збирайте народні пісні і оповідання! Друкуйте їх. І пишіть тою рідною народною мовою книжки і газети! Се важнійше ніж назва.

Не шукайте мови своєї в Петербурзі, Тулі і Калузі, бо вона є у Вас дома! Не шукайте культури московської, бо маєте свою рідну, висшу від московської народньої. (Як не вірите, то пліцайте своїх людий в Московщину). А якщо потребуватимете штучної літератури московської, то можете її присвоїти своїй літературі у своїй мові, таксамо як англійську, французьку, німецьку!

Говорити, що Українці і Москалі були колись одним народом, як і те, що Українці створили Московщину, нічого не поможе, бо вони вже тепер окремі народи.

Русини-Українці повинні сим способом і на ніщо не приміняться у Москві, бо історії ніхто силою віт не заверне.

БЕЗПОРАДНІСТЬ ЧИ ЩОСЬ ИНШЕ?

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

I.

Колись на сторінках нашої газети наводилося думку про нас одного з міністрів колишнього московського „Временного Правительства", п. Верховського. Українці, — говорив він, — се велікі індивідуалісти, але дивна річ, вони люблять, щоб ними опікувався конче хтось чужий. Не ручусь за достоменість буквальну, але себе думки п. Верховського був такий.

Вульгарно сей московський афоризм на нашу адресу виглядає так: коли нам, Українцям, пощастить, то ми за всяку ціну, навіть офіруючи інтересами Батьківщини, премося в першу лаву, хоч часом не маємо на керовництво й репрезентацію жадних даних, і топчемо своїх таки людей, може безмірно достойнійших стати на чолі (доказ — недавне наше державне будівництво); а коли нас прикрутить лихая година, то, замісць того, щоб спокійно освідомити свої помилки, знайти причини наших невдач і, покладаючись у найбільшій мірі на самих себе, з подвоєною силою й енерґією взятись до самоврятування, ми починаємо озиратися довкола й шукати опікунів (доказ— постійні орієнтації наших політиків на когось зі сторони).

Сказати, що ся прикра риса людської вдачі властива лише Українцям, було-б звичайно не зовсім справедливим. Але що в де-якій мірі вона не чужа нам — в сім треба признатись. І певне саме її й мав на увазі великий наш поет, коли в пророчому натхненню проголосив:

— „Колись будем
І по свойому глаголать,
Як Німець покаже,
А до того й історію
Нам нашу розкаже.
Отоді ми заходимось!"

Такі думки посіли мою голову, коли я прочитав у ч. 9-м „Свободи" статтю п. Н. Н. про київські газети. Стаття, як стаття, дотепна, розумна, але висновки її примусили мене замислитись і всякі найріжноманітнійші питання роєм заклубочилися в голові.

Сподіваюся, що читач не нарікатиме на мене за поведенє сих пореченстих місць із статті п. Н. Н., хоч їх було вже раз надруковано в нашій газеті місяць тому.

„Жиди, — пише шановний автор, принявши російську культуру за старих часів, тепер, коли українство придбало права горожанства і зростає українська культура, починають виділяти з поміж себе працьовників на ниві української публіцистики і української культури взагалі. Це симптоматичне і, признаємось, симпатичне (явище?), бо українізація життя залежить у великій мірі від Жидів*). З хвилею, коли Жиди, що переважно оселені в містах і становлять тут великий процент населення, пристосуються до українства і і почнуть так працювати для українства, як перед тим працювали для російщини (а це мусить так бути), з тою хвилею буде розвязано питанне українізації, не раніш"...

З огляду на се „ми (?) готові навіть привітати Щупака на становиску великої української щоденної газети" („Більшовика"), — додає до своїх міркувань п. Н. Н.

Хто такий і що таке отой Щупак, — про се вже ми писали в свій час, а тепер лише нагадаємо, що се призначений зверху большевицьким урядом, так мовити, комісар видаваної так само на большевицькі гроші української газети „Більшовик", — призначений зовсім не для того, щоб бути „працьовником на ниві української публіцистики й української культури взагалі", а для того, щоб осідлати тую дику козу, імя котрій — українська газета „Більшовик", в підіяти в мирний спосіб, або як кажуть большевики, зробити „смичку" з недобитою й недострілеяною українською інтелігенцією й селом. Що симптоматичне в сім, справді, де-що є, — з сим не можна не погодитись, але щоб тут було щось симпатичне — я дуже сумніваюсь, тому й дивуюся, від чого саме з Українців п. Н. Н. вітає Щупака, коли пише — ми. На мою думку, як-раз ми, Українці, й не маємо за що вітати сего субєкта, сего „працьовника", котрому наказано „вождями" надіти українську машкару, щоб „доконати Вдову-Сиротину". А що се саме так і є, ми вже бачили з реферованої в нас колись полеміки тов. Щупака з львівським „Ділом", в котрій він **те, що ми звемо українством, зве вигадкою, українські буржуазії"**. Отже можемо подякувати красненько п-ви Н. Н. за таких „працьовників" і без найменшого жалю відмовитись од них.

Инших „працьовників на ниві української публіцистики і української культури взагалі „з поміж Жидів нам п. Н. Н. не називає, хоч їх тепер там стільки, що можна було-б ними Дніпро загатити, тільки їм доручено з Москви „працювати" на инших ділянках бідолашного українського животіння. Зате п. Н. Н. висовує наперед, ніби обережно підказуючи нам, як її розвязати, дуже важливу **проблему — українізації українських міст.**

Отже шановний український читачу, можемо не клопотати своєї української голови ріжними квестіями що до українізації наших міст: як констатує п. Н. Н., се „залежить у великій мірі від Жидів", і хоч би ми перервалися в сій роботі, а її буде виконано „не раніш" тої спасенної хвилі, як розвязанне сеї проблеми переймуть на себе Жиди. І коли вірити п-ви Н. Н., вони вже взялися за „працю", доказом чого є таке величезне придбанне українства, як большевик Щупак.

Перечитую сі міркування п. Н. Н. і, далебі, не знаю, що думати. Мимохіть зявляється бажанне хоч одним оком поглянути на того Українця, що написав таке (гадаю, що стаття п. Н. Н. зявилася на сторінках „Свободи" в дискусійному порядку). Що се — зневіре у власних силах, у власнім державнім розумі, крик розпуки й безпорадности, чи простісінький глум чужинця, бо-ж Українець написати таке може лише в тім стані, коли лишається одно: не тратити сили й спускатись на дно.

Так, наші міста, як казав про Чигирин Т. Шевченко, „повиті жидовою", але не тільки нею, а також, подекуди навіть ще більш, Москалями; а в де-котрих південних містах повно Греків, Вірмен (Таганрог, Маріюполь, Одеса), Німців, Болгар (Бердянськ). То, виходить, що й від них „у великій мірі" залежить українізація наших міст? Одна „велика міра", друга, трети — і в сумі на нашу долю не лишається нічого. Але се ще пів лиха, а все лихо в тому, що досі ще, крім п. Марголіна та Гольдельмана, жаден Жид не виявив свідомої охоти українізуватись і українізувати якесь місто на Великій Україні, — навіть сам п. Н. Н. нарахував одного тільки Щупака, та й той, як ми знаємо, українізувався з наказу з Москви. Про Москалів я вже й не кажу: коли буде їх сила знову (най доля боронить нас від такої перспективи!), то вони покажуть таку українізацію, що навіть Петро І. з Леніном перевернуться в гробах; а коли Бог дасть жабі хвоста, то все одно жадного бажання українізувати наші міста вони не виявлять, а в ліпшім разі житимуть по тих містах, зціпивши зуби й вичікуючи слушного часу, коли знову можна буде „покорити під ноз всякого врага і супостата", себ-то нашого брата, Українця. Про решту нема що казати: будуть міста українізовані, то й вони „пристосуються до українства", мовляв п. Н. Н., а ні — то залишаєся в тому стані, в котрім перебувають тепер.

М. Джеря.

*) Підкреслення скрізь моє. М. Д.

ЗБІРКИ НА КРАЙ.

(Дописи).

КОЛЬОРАДО, ПА.

В нашій шенандорській парохії якось тяжко на збірки на народні потреби. Та щоби було хоч трохи як в людей порадився підписаний разом з Миколою Максимчуком і Іваном Андрусишином, щоби піти по плейзі Колорейдо та Раппаганок з колядою на Рідну Школу. Збірка принесла $25, а Степан Починок додав $2 та вислав цілу суму до обєднання на ратункашої школи в краю. Щира дяка тим, що не випустили нас з їх хат з порожними руками та поратували наших братів.

Стефан Починок.

ОБУРН, Н. Й.

Українські діти американського вже роду пійшли сього року з колядою на допомогу Рідній Школі в старім краю та зібрали $25, які вислано до Обєднання. Честь батькам, що так гарно приучують своїх дітоток до любови нашого рідного краю.

Григорій Каганяк.

ВЕНДЕРГРИФТ, ПА.

Добре слово тади своє зробить. Недавно появившася допись в „Свободі" дещо помогла і коли так далі піде то наша мала громада ще закасає не одну велику. Видко, що й нас є доволі добрих синів України, тільки як у всьому так і в народній роботі треба приноуки, а робота піде.

Тепер висилаю знову сьвіжу збірку до обєднання в квоті $36, а то: $7 на сироти в краю зібрано на хрестинах в Амврозія Блавуцяка за заохотою Магди Войтович, що прибула до нас з патріотичної громади Гемтремк, Міш. Зложили по $1: Магда Войтович, Амброз Блавуцяк, Микола Чайковський, Олекса Кричковський, Яків Жуковський, Петро Чайковський і Антін Дучемінський.

$5 зібрано на Рідну Школу. Жертвували по $1: Олекса Ґула, Яків Жуковський, Нестор Крушельницький, Теодор Чорній, а Олекса Ґула ще додав 1 дол. Народний податок в квоті $24 зложили: Олекса Ґула $9 за 1923-4 і 1925 рік, по $3: Олекса Лібрик, Дмитро Лібрик, Нестор Крушельницький, Анна Чорній, Мирон Вітвіцький.

Теодор Чорній.

КЛІВЛЕНД, О.

Весілля Марії і Івана Пекних не обійшлося як пристало на добрих Українців, без збірки на народні цілі. Збірку перевели в домі Івана Сподара Михайло Бурко і Микола Цюпа. Зібрано $23.80 і відослано до Обєднання на Рідну Школу в краю. Жертвували: Михайло Бацко $5, Пекнік Н. М. $2, Бусько 1.50, по $1: Іван Сподар, Деревечук Стефан, Венс Василь, Крук Дмитро, Пікула Микола, Бей Іван, Постолюк Семен, Цюпа Микола, Сенюта Петро, Сподар Михайло, по 50 ц.: Небожик Іван, Бурко Михайло, Білаш Петро, Шийка Петро, Ярита Микола, Савка Василь, Данидевич Теодор, по 40 ц.: Занько Микола і Шажко М. по 25 ц.: А. Джіль, Собчак Іван, Гавришко Семен і Рибачок Дмитро.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

39.

Фреквил, Па.

Під розвагу кілька моїх проєктів:

1. Член, котрий платить до У. Н. Союза через 20 літ, щоби дістав якусь часть процентів від тих грошей, що вложив до каси У. Н. Союза через 20 літ.

2. Щоби принимати члена, котрий тільки хоче на кляку С. С., то єсть на 2.000 доларів, а не так, як було до тепер, щоби принимало тілько професорів, священиків, дяко-учителів, біснесменів і клерків, а робітника не приймалося.

3. Діти членів, котрі належать до молодечого департаменту від 1 року життя і платять до 18 року життя, коли переходять в старші члени, щоби діставали якусь часть грошей з молодечого департаменту.

4. Щоби принимати дітий до У. Н. Союза і нечленів; тим способом предбаймо більше членів до У. Н. Союза.

5. Часопись „Свобода" щоби виходила в більшім обємі а то на 6 або на 8 сторін, як можливо, і щоби друкувати раз в тиждень в англійській мові для нашої молодежи в Америці.

6. Член, котрий платить до У. Н. Союза до 60 року життя, щоби був звільнений від місячних вкладок до У. Н. Союза.

7. Член, котрий невилічимо хорий і більше не здібний до праці, щоби йому виплатити половину его посмертного, до якої кляси він належить, за життя.

8. Календар У. Н. Союза щоби видавати членам У. Н. Союза даром.

9. Конвенція щоби відбувалася що три роки в тім стейті, де єсть найбільше відділів У. Н. Союза, щоби заощадити гроша на подорожі делеґатів.

І. Криба, предс. від. 242.

40.

Іст Ст. Луис, Ілл.

Ми члени від. 284 У. Н. С. дня 8. лютого с. р. на звичайних зборах ухвалили слідуючі проєкти:

1. Щоби дітям, котрі переходять до кляси повнолітних членів, не звертали сих грошей в готівці, як було сказано в одним з проєктів, а тільки як така дитина переходить до кляси повнолітних, то щоби принайменше половину з тих грошей, котрі дитина зложить до каси молодечого дел., мала заплачене на его рахунок до У. Н. Союза заємно. Бо-ж би так дитина або дівчина зверхнім грошем готівці, то ся вже дорослa дитина скоро ся гроші розтратила, і не схотіла би, або не малаби чим платити за своє обезпечення як тут в Америці буває. І в такий спосіб то і каса У. Н. Союза не потерпить і член буде заобезпечений на якийсь час.

2. Щоби орган У. Н. С. „Свобода" виходила так, як виходить дотепер (щоденно), а як мож в більшім обемі без доплати від членів, тільки більше в робітничім дусі, щоби більше подавала за робітничі справи тут в Америці, бож ми члени У. Н. С. переважно всі робітники.

І так само, щоби член, котрий хоче щось написати до свого органу, щоби мав вільне місце, та щоби редакція не відповідала що нема місця, бо коли на ріжні лайки є місце, то чомуж би не було місця для члена, котрий оплачує сей орган.

3. Щоби член, котрий належить до У. Н. Союза щонайменше 20 літ (без ріжниці на його вік) щоби був звільнений від оплати.

4. Щоби конечно У. Н. Союз постарався о свій власний приют для членів калік, сиріт і старців.

За Уряд Тов. Зап. Січ, В. 284. У. Н. Союза:

Дмитро Іващук, предс.
Олекса Петришин, кас.
Іван Тимкович, писар.

КАЛЄНДАР ТОВ. ПРОСВІТИ ЗІ ЛЬВОВА - - - - 75 Ц.

ЗАМОВЛЕНЯ СЛАТИ ДО:

SVOBODA
83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

ПОЗІР! **ДЖИРЗИ СИТІ І ОКОЛИЦЯ!** ПОЗІР!
ВОКАЛЬНО-ДРАМАТИЧНИЙ КРУЖОК ІМ. М. ЛИСЕНКА ІЗ ГОРИ МІСТА
— відограє —
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-го МАРТА 1925 РОКУ
У WHITE EAGLE HALL, 335 NEWARK AVE., JERSEY CITY, N. J.

ПОШИЛИСЬ У ДУРНІ

Комедіо-оперетку в 3-ох діях, М. Л. Кропивницького.
Початок точно о год. 7-мій вечером.
ВСТУПНІ БІЛЄТИ: Першорядні місця $1.00, другорядні 75 ц.; ґалерія 50 ц.
Вступ для дітий від 6. до 15. року 25 центів.
Проситься о численну участь а за повне вдоволенне ручимо. 42,4,6

УВАГА! — ПЕРШИЙ РАЗ В АМЕРИЦІ ІСТОРИЧНА ТРАҐЕДІЯ!
ТЕАТР УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
— відограє —
в користь Тов-а „Вільні Козаки міста Львова"

„ГЕТЬМАН ДОРОШЕНКО"

траґедію в 5-ти діях Л. Старицької-Черниохівської
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО МАРТА СЕГО РОКУ
в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.
Початок точно о годині 8-ій вечером. — Вступ: 1.00 і 75 ут.
Штука представляється в слідуючих картинах: Дія 1-ша — Запорожський Зімовник; Дія 2-га — У Чигирині у Гетьмана; Дія 3-та — Московський посол у Гетьмана; Дія 4-та — Гетьманський табор під Каміщем, картина 2-га — Прочане; Дія 5-та — Гетьман складає булаву,
З огляду на серіозність штуки проситься по можности не брати з собою дітий. — Видія. 45-47

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
СІЧ ІМЕНИ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО В НЮ ЙОРКУ
— відограє —
КОМЕДІЮ

„ВІН НЕ ЗАЗДРІСНИЙ"

В СУБОТУ, ДНЯ 28-ГО ЛЮТОГО 1925 РОКУ
в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.
Початок точно о год. 7.30 вечер. — ВСТУП 75 і 50 цнт.

Українці, Браття і Сестри! Ми січовики взиваємо Вас прибудьте на наш вечерок. Ми, сі Стрільці, котрі гляділи смерти в очи за визволенне свого народа, одначе не дійшли до того, чого всі бажаємо, найдорозшої цілі „Вільної Української Держави". Одначе не клонім в дім нашого боевого прапора, а гуртуймося в усіх закутинах світа, а тим способом поможемо тим нашим братим, котрі гордо держать той боевий прапор, а нас взивають о поміч до дальшої боротьби з тими ворогами, котрі стараються знищити нас з лиця землі. — Спокутуймо гильбу свою, а єднаймось всі в Стрілецькі лави, знайдім в огни, в димах і в бою свою загублену Державу.

Січ ім. Б. Хмельницького в Ню Йорку.
46-47

ХАВІТЬ ТАКИЙ, ЩО ВСІ ЙОГО ОПУСТИЛИ І САМ ВЖЕ СТРАТИВ НАДІЮ — МОЖЕ ВІДЗИСКАТИ ЗДОРОВЛЕ.

Здоровле чоловіка віститься в його житовій силі.

Пропести житову силу у хорого чоловіка до повного і правильного рівання — се цілий секрет успіху найновійшої науки — природної методи без штучних ліків і без ножа.

Перед кількома місяцями зістав винайдений чудесний інструмент „Нюроскалометер", що має неоцінене значінє для всіх хорих людей.

Хорий — по приложенню сего інструменту до його тіла сам власноручно буде бачити жерело і причину своєї хороби.

Ті всі, що запали на здоровлю, без ріжниці, чи їх хороба довго чи коротко тревае — нехай будуть доброї думки. З найтяжкої хороби можна прийти до здоровля, коли добре і певно є розпізнана дійсна причина слабости. А ясне і причину Вашої слабости показує найточнійше чудесний інструмент „Нюроскалометер".

Заходить до офісу з Вашими кревними і знакомими, нехай вони також мають нерозумне власний очима.

Сотні хиків і подяковань від людей, що відкрили свою здоровлє в новаком, як спасенною з нова природна метода у всіх роднях хоробах і недомаганнях.

Офіс отворений від 9 рано до 8 вечером. В неділі і свята від 10 рано до 1. ВСТУП ВОЛЬНИЙ.

На всякі письменні запити — відповідь відворотною почтою.

Dr. Joseph MILLER, D. C., Ph. C.

49 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

У ВІДПОВІДЬ МОСКОВСЬКИМ КОМІСАРЧУКАМ.

(Допись з Ню Йорку).

Ласкаво прошу вас дати місце на шпальтах вашої газети мому листу.

В одному з чисел так званої газети „Українські Щоденні Вісти", що виходить у Ню Йорку, зявилась допись якогось „Присутного" про відчити, які я мав у Демократичному Українському Клюбі в Ню Йорку.

Звичайно малось би лист до редакції писати до тієї газети, в якій появилась допись, що викликала такий лист. Але в цьому випадку я цього не роблю, то тій причині, що не жаю кожний шмат газетного паперу. задрукованого словами газетою, в тому значінню, як розуміють її всі культурні та цивілізовані люде. Якраз „Щоденні Вісти"е й такий шматок паперу газетного, замараний набром непристойно лайливих слів, якими так богата московська мова і які московські агенти писаки переносять і в українську мову. В додаток цей заброджений, шмат газетного паперу є органом офіційної пропаганди шайки міжнародніх авантурників, що звуть себе комуністичною партією, додаючи до неї ріжні територіяльні соси: „українська", „німецька", „нігерська" і т. д. Крім пропаганди завдання цього, вибачте на слові. „органа" замаскувати всі злочини, що заподіяли українському народові комуністичні кати.

Взагалі, я не звертаю уваги на „писанину" в тій офіційній брудній пресі і тепер не звернув би уваги, аби не впливало з того допису, що ніби то я признаю помиловою боротьбу Центральної Ради з большевиками себто з Московщиною. А також спонукує мене писати цього листа ще й те, що там „присутній" слухало, як каже поговірки: „В огороді бузина, а в Київі дядько", приплів чорнусь „Народний Союз" і „Провидіння", з якими до речі, я не звязаний нічим і, ніби то, базуючись на моїм відчиті, повів агітацію проти них.

Отже переходжу до суті того, що написав той „таваріщ слухало".

Чув він дзвін, та не розібрав, де він", коли він щиро писав те, що вчулося йому, а не те, що наказано йому комуністичним начальством написати, бо всім відома річ, жаден комуніст, чи співчувачий їм не сміє мати своєї гадки, а мусить все робити і мислити (звичайно прилюдно), так, як наказує йому партійна шайка заправди. Отож, коли він дійсно був на всіх моїх відчитах Ню Йорку, то йому вчулося, то напевно голова його була так заморочена ріжними партійною салямахою, большевицькою дурійною, що як він не настобурчував свої вуха, він всеж не зміг розчолопать того, що говорилося, бо все воно було так непохоже на то, чим його думки дресирували-партійні дресировщики „таваріщі" агітатори, та й самі „комісари". І затруєний большевицьким ядом мозок затруїв цю іншу думку, що накидувалась йому зовні і надав їй ганьбого, отруйного, комуністичного духа.

Як що я спинився на Гайдамаччині, Козаччині, то не більше одної години, хоч про цю епоху можна читати роки. Що можна про неї прочитати в історіях України, то правда, а що „кожен читав про те", то я гадаю, що той слухало перший не читав, а як і читав, то не зрозумів прочитаного, бо аби він знав історію України, то він би знав, що в поході його „таваріщей" московських комуністів на Україну не має нічого нового крім машкари, під якою ведеться і вівся цей напад Московщини на українські землі. Він би тоді знав, що комуністи лише продовжують нищення північними варварами української культури, добробуту українського народу і фізичне винародовлюванне його. Він тоді пізнавби в історії і себе серед тих, що часто зраджували свій нарід і за „кусок гнилої ковбаси", або за приємність посидіти десь у сінях, або на стайні за столом московського пана, а що більше мати право лизати йому руку, чи чобіт та заробити московську похвалу (подібних причин богато), служили московським царям, боярам міністрам і нарешті служать московським сучасним владикам „таваріщам" большевикам. Він пізнавби себе серед тих, що свою рідну матір продавали на глум, на гвалт і власними руками приводили її в московські касарні чи в стайні московського пана на втіху його і знущання його челяді, на зараження її хоробами, що убивають не тільки саму матір, але й на довго її дітей — український нарід

Що торкається забиття в Сараєві наслідника австрійського престола, то „таваріщ" тут зовсім нічого не розібрав, бо й сам „редактор", не второпав мабуть в чому тут річ і звалив се на бідних Німців. А між тим про вплини Німців при російськім дворі царськім, я говорив лише між иншим, аби показати, що часто інтереси Росії і Німеччини сходилися. В цій частині своїх відчитів я зазначив, що між Австрійцями і Німцями була ворожнеча і Німці ненавиділи наслідника австрійського престолу, за те, що він мав на меті, ставши австрійським імператором, створити велику Австрію, як федеративну монархію з включенням в неї великого князівства київського. Це привелоб до того, що на місці старої Австрії повсталаб нова більша від Німеччини держава з абсолютною славянською більшостю. Кажучи другими словами, була би створена нова славянська держава велиденна не відповідало інтересам ні Росії, ні Німеччини. Згадав це в лише для того, що нам тепер настав час дати собі ясний звіт з причини сього війни і сказати їх всьому світу. Не Серби були причиною війни, а наша українська справа. Російський уряд довідався про плянФранца-Фердинанда, про утворення з України великого князівства київського, себто відірвання від Росії України, а тому організавши забиття його і як виконавців взяв своїх пасинків Сербів. Отож не Серби, а Україна була безпосередньою причиною світової катастрофи. Я говорю, що пора тим людям, які втаємничені в ці пляни Франца-Фердинанда, розкрити світу очі про причини війни і українську справу поставити на належне місце світового питання, а не внутрішньої справи бувшої Росії.

Дійсно може присутний слухало цього не зрозумів, або скорше ця гадка не подобалась „таваріщу" редактору, бо поставивши так справу України відокремлено від інтересів Московщини, ми зробимо новий удар для „Єдиної неделімої Рассеї", яка тепер зветься С. С.С.Р. „Таваріщі камісари" добре знають, що вони правлять на Україні лише при збереженню старої „Єдиної неделімої Рассеї", бо відокремленна від Московщини Україна в один день вимете зі своїх теренів цих московських комуністичних катів.

Про Центральну Раду слухало приписав мені те,, що самі большевики завсіди пишуть і говорять про неї. Я казав і стверджував, що Ц. Р. ішла до поставленої мети нестримано, а мета та була максимальне осягнення національно-державних інтересів України і соціяльних інтересів робітництва, та селянства. Але в той же час я зважав, що той шлях був позільний бо Ц. Р. мала страшні перешкоди на ньому.. Я докладно перелічив і вказав, що одна з найгірших перешкод це була дезорганізація мас большевиками і розклад їх національно і морально. Я вказував і на помилки які є неминучими в кожному ділі, а особливо в такому величезному, яке спало на молоді плечі Української Центральної Ради. Не шкодило-б, аби комуністичні „таваріщі-вожді" признали публично свої помилки, хоч в сотній їх части і зробили-б з того відповідні висновки. Але „таваріщі-камуністи" ці нововявлені московські бояри цього не зроблять до тій причині, що вони помилок не мають, а свідомо дурять робочі маси катують їх, душать голодом, хоробами, тюрмами, поставивши інтереси своєї комуністичної шайки, так званої партії, вище всіх інтересів народніх. Це те саме, що колись було в старину царський двір і його фамілія — це третій інтернаціонал сучасний, і триста тисячів поміщиків — це партія комуністів тепер (навіть скількість близька одна другій), а далі йдуть теперішні співчувачі партії, ріжні організації заснованні нею і під контролею їх партії — це старі ріжні патріотичні союзи; навіть в них ті самі люди з невеличкою домішкою нових. Центральна Рада робила несвідомі помилки, які можна назвати лише помилками і більш нічим. Але большевицьке свідоме обдурювання мас, їх визиск, катування і нищення — називається злодійством, злочином, якщо міри і межі нема.

Далі слухало все перепутав і наплів таких нісенітниць, що людині уміючій хоч трохи мислити по людському ніколи й не зробилоб на.. Тут лише одно він не перепутав, що дійсно українські військові частини були ліпше дисципліновані ніж московські і не чинили грабунків та насильств над українським народом і не нищили його добробут, а в тім числі і панські маєтки, якими тоді уже заряджували земельні комітети, вибрані з місцевого селянства, себто всі маєтки не тільки на папері. але й фактично перейшли до рук селянства.

Цікаво, чомуж хлопаючи вухами „таваріщ слухало", нібито не дочув те, що я казав про нищення московськими збольшовиченими частинами, ще до захоплення большевиками влади в Петербурзі українського державного, народного і приватного майна і самого населення. Нібито йому позакладало на той час комісарськими клейтухами вуха, коли я говорив, що 2-гий гвардейський корпус, під командою большевички Беш, поки пройшов з фронта до Жмеринки на свому шляху зруйнував і подекуди зовсім спалив 17 сіл і слобід на Поділлю. Він нібито того не чув (хоч я знаю, що він не має права цього писати й говорити), як я казав про розстріли большевиками українських селян робітників, вчителів і т. д., лише за те, що вони „хахли", Українці.

Хоч вся допись його перекручена для того, щоб опіраючись нібито на мої слова, показати читачам „Вістей" злочини українських національних вожлів, борців за творення української народньої республіки, всеж він написаний дуже невміло і чорна брехня зшита білими нитками. Наприклад: нібито я засуджував війну Ц. Р. з большевиками, коли замісць того, щоби злучитися з Галичанами і бити Поляків Центральна Рада воювала з большевиками. „Таваріщі" не здібні знати й того, що діялося на їх власних очах і, не маючи в голові відповідного багажу, виступають активними ворогами українського національного руху. Отже вони й не знають, убогі розумом, що коли істнувала Центральна Рада, тоді ніхто не бився з Поляками і ніяких галицьких військ не було, а істнувала австрійська монархія, портрет монарха якої, старенького діда, я певний, і „таваріщ слухало" й досі переховує у себе на спомин про ті дні, коли він так вірно служив його святійшій особі. Певен, я в цьому тому, що добре знаю, що вся активна большевицька шпанка (вівці, з яких стрежуть щерсть) до якої належить і „присутній" набрана большевиками з тих, що творили в часи в монархії „вірніщих слуг престолу і отечеству", співаючи тричи на день „Боже Царя Храні" і „Боже буди Покровитель", а тепер співає „Інтернаціонал". Раніще вони купчилися в ріжних „союзах", „лігах" тощо, і, в імя ратування влади монарха, побивали камінними тих, що боролися за поліпшення долі працюючого люду, та розбивали організації робітничих та селянських мас, які боролись за їх клясові інтереси. Тепер ця „шпанка" служить новим монархам-комуністам і робить тож саму, звиклу для неї роботу, що вона робила й попереду роками довгими.

Говорив я лише про стратегічну помилку в 1919 році, в часи Директорії, коли слід було мати фронт проти большевиків не на Волині, а на Збручі та Півдні, Придніпрянській армії. Таким чином була-б відкрита дорога большевикам на Варшаву, хоч я не певен того, що большевики кинулись би на Поляків, бо їм ходило о захоплення України, як „бази світової революції", як спадщини царату", що говорив нераз Раковський та инші комуністи. Я стверджував, що аби большевики тоді кинулись би на Варшаву, Поляки не змогли-б битися під Львовом, Хоч знову повторю, що я певний, що большевики навіть замирились би з Польщею, аби знищити Україну, яка стоїть на шляху традиційного московського імперіялізму до Середземного моря, Персії Індії, і т. д., де большевики тепер так інтензивно працюють, аби поширити межі „Єдиної неделімої Росії", яка тимчасово зветься С.С.С.Р.

Дійсно Центральну Раду я засуджую і ставлю її у вину, але не те, про що писав слухало. Не булоби большевиків, була-б лекша війна з Московщиною, а тоді Поляки не посміли-б і пальцем поворохнути проти українського народу. А коли московські „отцы благодетелі" (тепер вони звуться большевиками) обезсилили, зруйнували Україну тоді такиймже „благодетель" польський пан, як московський боярин, традиційно напав на Україну. Тим більше, що завдяня і методи обох цих сусідів цілком однакові, і з заграбованого чужого добра не посваряться, як вправні старі злодії.

Вони й господарюють на українських землях однаковими методами і нищать все національне. Ріжниця лише в тому, що одні звуться польським панством, а другі соціялістичним „комуністичеством". Отже московський хам і польський пан спільно доконали злочину над українським народом, напавши на нього з двох боків і тепер, помирившись, розділом чужого добра, лише гарчать один на одного, але не погризуться, як дві рівні собаки.

Осуджую я Центральну Раду за те, що вона богато мала в собі людських добрих почувань. Осуджую її за те, що вона, будучи сама ідеалістична в своїх бажаннях і прагненнях, вірила в такий же ідеалізм інших, а в тім числі й большевиків. Засуджую її за те, що вона вірила, що є межі людській брехні, злочину варварству, які ніхто не переступить, а тим більше той, що нібито стає до боротьби за ліпші умовини життя працюючого люду. Тому вона не передбачила тої страшної гнусности, яку виявили комуністи захопивши владу в свої руки й відповідними радикальними заходами не позбавила своєчасно Україну від московської комуністичної бацілі, а тим вона врятувалаби український нарід від того страхіття, що він тепер переживає.

Допись того слухала зявилася, як раз тоді, коли знову з України несеться страшний зойк нового голоду мільонів людей. Я не буду тут згадувати про пошести, тюрми, розстріли, катування („Телесния наказаня" що відновили большевики після 80 років їх одміни в Росії), а згадую лише про голод, бо тим шматком хліба, що червоні чекісти одірвали від губ українського голодного робітника і селянина, тут в Америці і по всему світу, годуються десятки, а то й сотки тисяч ріжних комісарів, редакторів, агітаторів тощо. Вони до комуністичної отари заганяють „шпанку", та отруюють їх мозок ядом брехні, зради свому народу, ядом найстрашнішого злочину. Вони своєю заразливою блевотиною пропльовують і нищать душі несвідомої „шпанки", яку вони обертають в рабів комуністичної партії.

Більшого невільництва, як в комуністичній партії ще світ не знав, бо там є неволя фізична і духова.

Вони кличуть робітників йти за ними. Не знаю, яке свідоме робітництво своїх клясові інтереси принесе в угоду московської комуністичної партії. Я тут сам свому звичайний юнійний робітник і нераз чув, як комісарські агенти виступають проти юній, а замісць того нічого не дають, а обіцюють тільки той рай, в якому гине тепер робітництво на тих теренах, де панує чобіт чекіста. Ми знаємо, що проти юній виступають ті, кого большевики голосять „заклятим ворогам робітничого люду". Отже знов большевики союзники їх.

Дійсно треба подумати робітникови українському в Америці, з ким йти, чи з ним, що розбивають одне з найцінніших його досягнень в боротьбі за кращу долю? Вони на теренах бувшої Росії уже довели робітників до голодної смерти; безробіття, голодних бунтів; і розстрілів за ті „бунти". Свідомий робітник знає добре, що його клясові і національні інтереси, протиджені інтересам комуністичної партії, що вона так і борється більше з робітничими профессіями, ніж з іншими, овальними організаціями.

Вірю, що свідома робітник Україньць в Америці не приєднається до тих, що власними руками свою рідну матір ведуть в льохи московського чека, що там не писалось би, в комісарських „газетках".

Володимир Кедровський.

Діти мусять вчитися держати свої зуби чистими бо чисті зуби суть підвалиною їх будучого росту.

Богато дітий любить чистити свої зуби з пастою до зубів Colgate's Ribbon Dental Cream позаяк Colgate's паста до зубів чистить і украшує їх зуби та лишає приємний смак в губі.

Купіть трубку днесь і скажіть їм чому вони повинні вживати його. Вони певно полюблять Colgate's

ДОБРІ ЗУБИ ДОБРЕ ЗДОРОВЛЄ

ДО НАШИХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Задля наближаючоїся конвенції наспіло до „Свободи" тілько проектів і дописів, що через те ми негодні ніяким чином поміщувати усього сеннас по одержаню. Просимо кождого бути терпеливим, якщо його допис непоміщений відразу.

Заразом звертаємо увагу, що не помістимо тих дописів, які обиджують релігійні почування наших членів, без огляду, чи допис написаний проти католиків, чи проти православних, або „сектантів". У. Н. С. є до якої має право належати і користуватися всіми правами кождий Українець, безогляду на його віру, партійну приналежність, або становиско.

Думаємо, що загал членів удобрить нашу думку, яка має на цілі добро організації і взагалі нашої еміграції. Роздорами і сварками не скріпимо У. Н. Союза, а тільки вповні послідовною роботою, як і досі, яка веде до лучности і згоди всіх Українців в Америці.

ДРУГА ПОДЯКА З WOONSOCKET, R. I.

Низше підписаний в імени студента Тимка Ірзи складаю сердечну подяку за жертви, котрі наспіли на мої руки, а немало труду положили слідуючі добродії: Живільний, М. Шведь, Онуфрій Зубар, пані Марія Висовата, Елисавета Фединяк, котрі належать до Тов. спів. ім. Лисенка, а по прочитаню моєї прозьби парохом в церкві св. О. Николая в Пасайку, висше згадані женщини заявили збіркою на місці, котрий принесла $11.78; Тов. спів. ім. Лисенка 5.00 з каси, Тов. Укр. Січ, ч. 182 У. Н. С. 10.00 з каси, а на зазив предсідателя зложили: Мих. Шевчук 1.00, Никола Олексенко 1.00, Іван Живільський 1.00, Мих. Калитка 1.00, Петро Оранж 1.00, Леся Ситч 1.00, Мих. Гнпюк 1.00, Ів. Гаврюк 50 ц., Олекса Болдачук 25 ц., Стефан Клипка 25 ц., Ст. Майк 25, Гр. Орищк 25, Лука Кіза 25. Пан Живільний переслав в щедости і оплатив пересилку. Тов. Єдність від 63 У. Н. С. 5.00, Запорожська Січ, від. 67 У. Н. Союза, Ансонія, 10.00. В Central Falls, R. I. суть сталі опікуни, котрі в потребі добирують більше сил, вводять заходи до побільшення фондів Павло Романишин і Михайло Ірус, защо складаю їм сердечну подяку, що нежалють труду і часу або тілько дати змогу дійняти цим бідному студентови, прошу усильно, щоби і другі місцевости наслідували висше згаданих. Від поодиноких добродіїв одержано: Предсідатель У. Н. С. Семен Ядловський 5.00, о. Вол. Лотович 1.00, о. Чаплинський 3.00, Петро Гедаровський 1.00, о. С. Малаяк 1.00. За се Вам Боже заплать, що не даєте загибати здібним одиницям, а також поручаю дальшим згадам, а немаючи адрес секр. У. Н. С., прошу ласкаво звернути увагу на просьбу в Свободі, 12-го січня 1925, на третій сторони.

Пишусь з глубокою почаною.

Н. Ірзи.

Joseph Irzu, 29 Grandview, Woonsocket, R. I.

РИВЕРГЕД, Л. АЙ., Н. Й.

Заходом Українського Акад. Кружка в Ривергед, буде

В СУБОТУ, дня 28-го лютого 1925 р. о годині 8-ій вечерній

в Церковній Сали при Церкві Св. Покрови для сторонних ОБ. ЗА ВСТУП ПЛАТИТЕ ЛИШЕ ЦЕНТИ.

Вступ для сторонних 50 центів.

Проситься околицю о громадну участь.

Комітет.

75c ЗА ТЕЛЕГРАФІЧНУ

пересилку гроший до Галичини, на Україну і других держав Европи, в доларах або европейскій валюті.

КОРИСТАЙТЕ З НЕБУВАЛОЇ ДОТЕПЕР НАГОДИ

В И С Л И Ш А Й Т Е

гроші через наш Банк, котрий істнує і провадить цей інтерес від 42 літ, досконалюючи систему пересилок до найбільшого вдоволення своїх клієнтів.

Полагоджуємо всякі справи нотаріяльні, старокраєві і американські.

ПРОДАЄМО КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ НА ВСІ ЛІНІЇ.

Виробляємо паспорти і дозволи на поворот до Америки.

Голоситься особисто або листовно до:

THE STANDARD BANK

55 Avenue, Bror. 3rd St., New York, N. Y.

ТВОРИ ТЕАТРАЛЬНІ

ЗА СИРОТОКО БОГ Б НАЖЕНЕНА, образа драматичний з піснями в 4 актах (14 осіб) ..... 25 ц.

СЕЛЕ НЕ КРАДИ, сцени комедії в одним акті (9 осіб) ..... 25 ц.

СИРОТИ, образ драматичний з 5 актах зі співами (22 осіб) ..... 25 ц.

Замовляючі слідні ся на адресу:

Ф. Ґ. Ґ.

ПОЗІР! БЕЙОН, Н. ДЖ. ПОЗІР!

Заходом Драмат. Товариства при Укр. Кат. Церкві Успення Пр. Діви Марії в Бейон, Н. Дж. відограється

„КАПРАЛЬ ТИМКО"

народня мельодрама в 5. актах

В НЕДІЛЮ, 1-го МАРТА, 1925

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ,

30 East 25th St. Bayonne, N. J.

Вступ для старших 50 центів.
Вступ для дітий 10 центів.

Початок о годині 7-ній вечером.

На це представленнє всіх Родомців в околиці і місцевих запрашає

46-47 Комітет.

ПОЗІР! ПОЗІР!

АЛЕНТАВН І ОКОЛИЦЯ!

Перший раз в тій околиці

мельодрама в 3-ох діях

ДНЯ 28. ЛЮТОГО І 1. МАРТА

в Українській Гали,

803 N. Фронт ул., Алентаун, Па.

Вступ 50 і 35 цент., дітий 10 цент.

Запрошують до численної участи.

46-47 Управитель Гр. Пиншок.

HUGO HUNFALVY

Адвокат у всіх цивільних і кримінальних справах.

305 BROADWAY, NEW YORK.

Вятайте собі се і заховайте та прийдіть в разі потреби. Голоситься все попоудни.

DR. M. SMITH

16 EAST 7th STREET, NEW YORK

Tel. Orchard 6072

коло церкви св. Юрія.

Говорить по українськи.

Лічить українцьких недужих мущин, женщин і дітий.

Найновійші електричні апарати.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

як легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкіряних недуг, висиленє нервів, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги. Порада даром.

Dr. ZINS

110 E. 16 ST., NEW YORK

Межи 4th Ave. а Irving Place

Години від 9. рано до 8. вечер.

В неділі від 9. рано до 4. попол.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

ДР. К. Д. БІЛИК

120 E. 34th St., NEW YORK, N. Y.

Тел. Caledonia 9014

Недуги мужчин, женщин і дітий.

Урядові години: від 9. до 10. рано, від 5.30 до 7.30 вечером.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні і зовнішні. З помішані. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

303 EAST 13th STREET

близько 3-ої Евен

NEW YORK, N. Y.

Година офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.

Tel. Stuyvesant 4032

ШКОЛА АКУШЕРІЇ

Учіться АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією, старанна, цілковита і скора наука; приймають кождого часу. По укінченю видають ДИПЛОМ. Адресувати: **International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Dentsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Tel. Lexington 4219**

MIZAR

КОРОЛЬ НИЩЕННЯ РЕВМАТИЗМУ

Гарантований лік на видалення ревматизму і перестуди, біль в руках, ногах, кривах, плечах, грудях, хребті, шиї, в ногах, ціцках, як колінах, так і в мурах, зберегає набрі, біль голови, шум в ушах і дзвонінню. Усі ті недомагання уступають по тривалому ужитю MIZAR, якого великий слоїк коштує $6.25, а малий $4.25. — Заміна: ЛОГОС каплі для женщин, на обіраніє і скріплєнє матиці, недостачу апетиту, страту сили; таксамо для мущин — які обіраючи в собі щось при тяжкій праці, на недостачу апетиту і втрату сили. ЛОГОС усуне ті недомагання. — Ціна за фляшку $3.00. До набутя лише у винахідника. Належність висилаю за попереднім зложенєм, або зголошенєм на адресу:

JOZEF SOROKOWSKI

Box 1, Station D, New York, N. Y. Division St.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви зложені до Обєднання на оборону рідного краю в січни 1925).

(Докінчення).

61) Порт Джерис, Н. Дж. Коляда Бр. Покр. Пр. Богородиці, від 13 ..... 15.00
(Переслав М. Бабій, призначено на Р. Ш.)

62) Сайнсіз, Па. Филип Ясюнський, $2 на край, а $5 при заповмога 7.00

63) Вастімор, Мд. Коляда на Р. Ш. переслав Іван Стодольний 25.00
(Колядували: Антін Кармазин, Іван Дацюк, Волл. Іванєвич, Дм. Дацюк. Жертвували: Йосиф Пушинський, Іван Семенків, Іван Кармазин 1.75, а по 1 дол.: Петро Боднар, Іван Стодольний, Тодор Никула, Стефан Тонсальницький, Іван Корсій, Іван Лісницький, Петро Мармаш, Яків Семенків, Петро Семенків, Олекса Іваків, о. Василь Миньовий, по 50 ц.: Волл. Іванєвич, Ож. Кусик, Гр. Іванєвич, Антін Піс, Лесько Ременюк, Марія Матура, Микола Малко, Іван Семенків, Іванна Гуцулик, Лидя Миньовська, Павло Сбиновичу, Марія Дацюк, Юліян Дипський, по 25 ц.: Іван Шпатура, Василь Ковальчик, Михайло Крац, Василь Сорочук, Іван Кацюк).

64) Сиракюз, Н. Й. Від місцевого Обєднання, переслав о. сов. Л. Левицький 316.30
(Коляда $296.30, пер. 20 ц. від тов. Запорожеські Січ" 5, Укр. Січ" 49.85, а від „Общества" 25.35. Коляду на около церкви зложили в долярах: Михайло Малиной 10, о. сов. Лев Левицький 5, Іван Кравчук 5, Іван Гімінський 5, Антін Яворський 5, Іван Порцимлюк 3, по $2: Онуфрій Кирик, Василь Дячук, Семен Білобровий, о. Йосиф Мартічек. (Словак), Стефан Яровко, Стефан Терик, Український Клюб, Михайло Снігур, Демко Матвійчук, Іван Лесюк, Юрій Лашкевич, Йосиф Гмир; по 1 дол.: Кликошин, Катер. Бурівна, Теод. Андрусишин, Нестор Сливка, Петро Войчишин, Денис Савка, Василь Кирик, Яків Гайдук, Филип Кудлик, Тимко Герчак, Василь Корпак, Стефан Вікарук, Василь Коній, Іван Корпак, Василь Мацко, Теод. Майкович, Юлій Данькір, Микола Гальчин, Ст. Костюк, Роман Жеребний, Мих. Граб, Марян Дембільський, Гр. Присташ, Мих. Кіндрик, Микола Слайка, Дмитро Чарук, Захар Паланик, Микола Мишак, Данько Мацко, Йосиф Мачик, Павло Волошин, Анна Чибінак, Филип Парибус, Григорій Догайчук, Юрій Мовчанюк, Розалія Скінець, Василь Лаба, Тавр. Мельник, Яків Мець; по 50 ц.: Парася Годжакіна, Палагія Трипалюкіна, Василь Гаїва, Гр. Гнатко, Мих. Висоачинський, Ілія Колко, Дмитро Орнич, Дмитро Зничко, Антін Кіцак, Мих. Яшак, Федір Мацко, Мацко Комар, Іван Гудак, Ів. Парашак, Мих. Лютеран, Тимко Стуцик, Йосиф Бережанський, Анна Варян, Петро Стахурський, Волод. Стахник, школярі: Мих. Канін, Мирослав Яворський; по 25 ц.: Марія Канін, Стефанія Канін, Стефан Кирик, Марія Кирик, Анна Кирик, Павло Комарницький, Салзбурі (Американець), Тимко Кріса. Додатково зложили: Укр. Січ $10, Андрій Гучко3.00, Йосиф Яворський 2, Гр. Безкоровайний 2, а по 1 дол.: Василь Кіцак, Микола Будяк, Іван Антонюк, Вас. Яськів, Йосиф Ганашевський; по 50 ц.: Іван Ковалюк і Семен Якубів. Колядували: Ант. Яворський Онуфрій Кирик, Вас. Дячук, Гр. Филдорук, Мих. Маймон і Ів. Лесюк, заколядували $137.50.

На Іспанську зібрано $8.25. Жертували по 1 дол.: Дамян Сорочак, Мих. Сумко, Петро Дудик, Дмитро Коцюник; по 50 ц.: Мих. Сириляньский, Вас. Миньо, Мих. Панчишин, Гр. Бобик, Павло Тхорик, Микола Бачинський, Василь Пістон, Антін Пяччишин, а Микита Кимак 25 ц.

На Нортсайд заколядували Іван Старовуйтий, Ст. Пастух, Гаврило Кончук і Теодор Яворський, жертвували по 1 дол.: Іван Грач, Іван Костишин, Іван Робак, по 50 ц.: Теодор Ференцак, Сальвестер Кашубінський, Ст. Тимчій, Мих. Лишенецький, І. Старовуйтий, Ст. Пастух, Ілія Кальваровський. Разом $6.50.

На Іст зложено $10.35: Тома Пиндус і Мих. Ямельський по $1; по 50 ц.: Вол. Корбінник, Кароль Когут, Йосиф Бодрик, Максим Малик, Олекса Гарасим, Мих. Полоачак, Василь Миколів, Мих. Хомаренко, Лев Пішнецький, Теодор Чабінік, Мих. Лукас, Петро Гусак, Іван Пирожак; по 25 ц.: І. Чабінік, Гр. Кинш, Т. Горищ, А. Гуцвак, Мик. Чабінік, Ст. Сембратович, Мих. Маєляк а Олекса Кучерявий 10 ц.

Колядували Борис Ленко, Вотер і Кенел ст. Колядували: Іван Черпотович, Іван Кашевський, Юсько Марчик, Стах Бендерський, Карпо Матвіїв, Теофіль Арнуф, Іван Яків Гугай, Віктор Осухільський, Василь Осухільський і Мих. Дацюк. Зібрано $30.40. Жертували по 1 дол.: Іван Каменюк, Іван Черпатович, Луць Кіт, Василь Гуменюк, Данило Кіт, Юсько Марчик, Стефан Вагз, Семен